

Давид Фоенкинос - „Нашите раздели“

Имам чувството, че смъртта е поглед, който постоянно ме дебне. Всеки мой жест е обречен да бъде тълкуван от някаква висша сила – силата, олицетворяваща бъдещето ми на превърнал се в прах човек. Така съм от най-ранна възраст. Живея, като не спирам да мисля, че един ден вече няма да живея. Това често има положителен ефект, позволява ми да се наслаждавам на всеки миг – способен съм и в най-гадните моменти да открия нещо приятно. В състояние съм например в метрото, притиснат отвсякъде и целият потен, да си кажа: „Какъв късмет все пак, че съм жив“. Това важи и за любовните ми отношения. Наблюдавам се как обичам, вслушвам се във всеки удар на сърцето си. Когато се събудя до някоя жена, съзерцавам ухото ѝ и се опитвам да запечатам в ума си великолепието на неговата неповторимост. Знам, че някой ден ще лежа неподвижен, лице в лице със смъртта, и тогава ще са ми останали единствено спомените от отминалата чувственост.

На света има три милиарда жени. Така че имам пълното право да се питам: защо Алис? Особено в дните, когато се карае. Защо тя измежду всички китайки и рускини? Защо в живота ми присъства тъкмо тя, сякаш родена да ме вълнува и отчайва? Казвам си, че със сигурност има някоя австралийка, с която ще съм много щастлив. Несъмнено съществуват нежни и любящи австралийки (идеално би било родена в Швейцария австралийка). Но това би имало и неудобства: какъв ужас – да летиш цял ден, за да се видиш с родителите ѝ. Мразя самолетите; в краен случай бих ги изтърпял, ако сложат релси в небето. И все пак мисля, че съм късметлия.

– Можех да попадна на много по-лошо момиче от теб, Алис.

– Досаден си, Фриц. Наистина си досаден. – Лека нощ тогава. Спомням си препирнята ни. Спомням си също, че лежах до Алис. В безмълвието на онази нощ изглеждахме щастливи. Тогава едва бяхме навършили двайсет години. Опитвах се едновременно да спортувам, за да имам хубаво тяло, и да изчета целия Шопенхауер, за да добия точна представа за страданието. Според приятелите, чиито комплименти успях да си изпрося, тази комбинация ми придаваше известна изисканост. Може би щях да се превърна в модерен герой. Единственото препятствие пред този потенциален героизъм бе безсънието ми. Човек не може да спасява човечеството без своите осем часа сън. Всички герои спят добре, дори и да са винаги нащрек. Те владеят нощта, докато аз броя всички овце на света. Нито една не ме прескочи. Би трябвало поне една да опита и да не успее. Със сигурност ще заспиш, ако върху теб се стовари подобна рунтава грамада. С годините се научих да понасям търпеливо бедата си. Нощем ставам и чета по цели часове. Думите често се превръщат в мое убежище до разсъмване, а понякога, прекрача ли границата на дрямката, буквите се смесват със сънищата ми.

* * *

Алис винаги се обличаше прекалено бързо. Редовно я умолявах да ми даде възможност да огледам гащичките ѝ.

– Ще закъснея! – извикваше тя.

Би трябвало да забранят на жените да викат. Особено сутрин, когато все още се надявам на еротичен сън. Все си мислех, че трябва да нагласявам будилника да звъни по-рано. Бях напълно съгласен да открадна от съня си минутите, необходими за съзерцание на бедрата на моята годеница. Зарязваше ме сам в леглото и понякога имах щастието да открия няколко косъма – доказателство, че е била тук. Веднъж ѝ споменах за следите, които оставя след себе си. Отговори ми:

– Значи, ще съм лоша любовница.

Това са точно онези отговори, от които сърцето ми се разтуптява без никаква причина. В любовната логика ние сме Алберт Айнщайн за партньора си. Има и други изречения на Алис, които за мен са забележителни и които нямат никаква стойност за останалите мъже.

„Студено ми е, но предпочитам да спя гола.“

„Може би някой ден ще отидем на кино.“

„В хладилника ти винаги би трябвало да има грюер.“

„Напомня ми за един мой сън, но съм го забравила.“

„Някоя неделя би трябвало все пак да отида на църква.“

„Съжалявам, че го направих. Обичаш ли ме още?“

„Уди Алън има и филми, които не са смешни.“

И така нататък. Ако от тези изречения не почувствате нищо, то е, защото не сте влюбени в Алис.

* * *

Тя говореше, а аз на свой ред се обличах. Когато затвореше вратата зад гърба си, това бе знак, че денят може да започне. По онова време бях студент и до такава степен се колебаех какво да избира, че посещавах лекции в коренно различни области, като история на изкуството и молекулярна физика. Исках да опозная всички възможни Робертовци: Музил, Шуман, Бресон или Цимерман. Заблуждавах близките си, че моите лутания са плод на грижливо обмислена професионална стратегия. Стратегия, която щях да разкрия, когато му дойде времето. Това бе един от житейските ми подходи: да успокоявам близките си, карайки ги да повярват, че действията ми са обосновани. Но нима бях виновен, че всичко ме интересуваше? Защо винаги трябва да се избира? Защо животът да не е нищо друго, освен поредица от ограничения? И човек да трябва да е верен, да е от левицата, да се храни в 13 часа. Аз пък исках любовница, която гласува за десницата и която да заведе на обяд в 15 часа.

Може би това ме привлече в Алис. Още от първия поглед усетих, че връзката ни ще е нестандартна. Всъщност не, това не бе първото ми усещане. В самото начало имаше един жест. Напомни ми за „Безсмъртие“ на Милан Кундера, книга, в която героинята се ражда от един жест. Алис би могла да се озове в романа на големия чешки писател, но тя предпочете да се настани в моя живот. Беше събота вечер и двамата бяхме поканени на гости. В обстоятелствата нямаше нищо необикновено, а това често е най-добрият начин да се срещнем с необикновеното. Бяхме попаднали там случайно, чрез приятели на приятели, и именно тази прекрасна верига на приятелството ни отведе до любовта. Искам да кажа, до истинската любов, от онези, които ви пращат в категорията на индивидите, достойни за присмех.

* * *

Трябваше да е малко след три сутринта. Признавам, че макар и да си спомням всяка подробност от нашата среща, не мога да кажа същото за часовете. Настъпва един час, в който вече няма час. Бяхме се скупчили в кухнята и търсехме някакъв алкохол. В подобни случаи винаги се намира някой шегаджия, който се налага с остроумието си, като понякога е достатъчно просто да говори малко по-високо от останалите. Йерархичното напрежение никога не спада, където и да се намира човек. Около него се бе оформила захилена групичка, която затвърждаваше убеждението му, че е забавен. С Алис се забелязахме именно в този кръжец на смеха. Бяхме един срещу друг. Над главите ни прехвърчаха смехове, деформирани от алкохолните пари. Разнасяше се хихикане и кикот. Лицето на Алис бе съвсем близо до моето, когато направи странния

жест. Бавно повдигна ръка, за да погали носа и после лявото си ухо. И всичко това някак бегло, все едно крадеше от лицето си. Трудно може да се опише какво точно направи с пръстите си, но двете последователни милувки породиха изключително наситен жест. Веднага след това улових погледа ѝ. Изглеждаше почти притеснена и ми се усмихна. Усмивката ѝ не беше част от груповия смях. Бе предназначена за мен. Тъй като веднага ѝ отвърнах, тя и аз образувахме друга група, състояща се единствено от двама съзаклятници. Нашият кръжец на смеха представляваше самостоятелно подмножество на общия кръжец на смеха, негова вътрешна фракция.

* * *

Когато шегаджията се изчерпа, публиката му се пръсна. След толкова смях атмосферата стана почти тъжна. Най-сетне останахме сами.

– Много ми хареса жестът ти преди малко – казах аз.

– Така ли, какъв жест? – попита тя с малко разочароващ, леко дрезгав глас, но това сигурно се дължеше на алкохола и тютюна.

– Когато много бързо пипна носа и след това ухото си. Едва докосна тези две части на лицето си. Изглеждаше като таен код.

– Пил ли си?

– Не, трезвен съм. Човек трябва да е трезвен, за да долови подобен жест.

– Не си спомням.

– Чакай, ще ти покажа.

Това беше повод да хвана ръката ѝ. Лесно се остави да я вода. Пръстите ѝ отново докоснаха лицето ѝ. Веднага разбрах, че ще се получи обикновена имитация. Оригиналният ѝ жест бе концентрирал във върха на пръстите ѝ цялата красота на мимолетното. Той никога не би могъл да бъде повторен. Впоследствие Алис напразно се опитваше да възпроизведе онзи неподражаем миг. Естествено, за да ми достави удоволствие. Но също и за да си припомни неговото вълшебство. Защото знаеше, че именно с този жест ме бе завладяла. А аз знаех, че я бях покорила с възхищението си от него.

– Как се казва авторът на този жест?

– Алис.

– Алис... Алис, хубаво е. Късичко е, но е хубаво.

– Намираш го за късо?

– Не, добро е. Важното е косите ти да не са къси.

– Винаги ли си такъв?

– Имаш колкото време искаш, за да провериш какъв съм.

– А ти как се казваш?

– ...

Не знам защо, но ми бе необходимо доста време, докато отговоря. В този момент не исках да се казвам Фриц. Мисля най-вече, че не желях да се затварям в букви, не исках нещо да определя изживяването от нас, исках все още да съществува възможността да бъдем двама непознати. Никога повече нямаше да можем да се върнем назад до онзи момент, когато не се познавахме. Това бе последният миг от нашите анонимни отношения и... едно, две, три:

– Казвам се Фриц.

Нищо не каза за името ми. Дори само заради тази причина не бе изключено някой ден да се ожения за нея и дори да си купим куче.

Алис е младо момиче от добро семейство. По-добре веднага да си го кажа: този факт определено ме възбужда. Физически тя притежава всички характеристики на галената

дъщеричка. Прави коси, понякога приборани с лента, и онзи толкова католически начин да казва „да“. Прехласвах се пред обраните ѝ обноски, а в начина ѝ на живот откривах множество неща, които бях пропуснал. Трябва да уточня, че бях отгледан (думата е малко пресиленна) от родители от поколението на шейсет и осма. Представа си нямате колко е травмиращо за едно дете да прекарва ваканциите си в Индия. Казвам го просто мимоходом. Днес не ги виждам често – живеят на някаква планина, под егидата на мустакатия Жозе Бове. Или пък пътуват в другия край на бедния свят. Участват във всички прояви на алтерглобалистите. Понякога си мисля, че за тях съм бил по-маловажен от зърно бразилски ориз, продадено чрез „справедлива търговия“. Везните очевидно не се накланяха в моя полза, но в крайна сметка успях да се изградя, присвоявайки си техните ценности, без да прихващам недостатъците им. Не мога да кажа, че ми е липсвала любов; просто трябваше да я споделям с всички нуждаещи се на планетата. В сърцето на родителите ми бяхме мнозина и винаги съм усещал не точно студенина, но нещо като емоционална теснота.

* * *

Какво клише: синът на хипи с дъщерята на буржоа. Нищо не мога да направя, всички сме клишета. В повечето случаи образованието е просто ежедневна тренировка как да не приличаме на майка си и баща си. Макар и да е съхранила много от принципите на своите родители, Алис все пак не се вписва напълно в света им. Тя го уважава, никога не се опитва да промени което и да е от неговите правила. Посещава ги всяка неделя – ритуал, неизменен като почивните дни. Но живее като свободен човек и доста успешно съумява да не се поддава на семейния диктат. С други думи, тя е способна да пуши джойнт, да слуша алтернативен рок, да чете маркиз Дьо Сад и най-вече да ме обича. Да, несъмнено в идеята да ме обича се крие някакъв неосъзнат бунт. Добре съзнавам, че не притежавам профила на идеалния зет. Аз обаче мечтаех да се срещна с родителите ѝ. В моите представи, въпреки че знаех за тяхната строгост, те бяха образец на стабилност. А на мен толкова ми липсваше добре смазано от правилата ежедневие. Когато Алис отиваше всяка неделя да ги види, винаги питах:

– Кога ще ме представиш?

– Скоро.

– Като че ли се срамуваш. Поне споменала ли си им за мен?

– Да... донякъде...

– Тоест?

– Ами веднъж им говорих за теб... казах им колко много неща учиш...

– И какво?

– Прочетох в погледа на баща ми, че това не му е забавно. Затова предпочетох да кажа, че си ми приятел. Добър приятел.

– Добър приятел?

– Фриц, не можеш ли все пак да разбереш!

– Напротив, всичко разбирам, за да се видя с родителите ти, трябва да уча в ЕНА.

– Не... но... по-добре по-нататък... когато имаш истинска работа.

Бях възмутен, като виждах до каква степен се срамува от мен. Разбира се, в яда ми имаше известна неискреност, защото разбирах поведението ѝ. Същевременно биха могли да ми дадат някакъв шанс. Вярно, бях разпиляно, но сериозно момче. Алис можеше да изтъкне пред баща си това ми качество, но тя бе предпочела да ме опише чрез учението ми. И така, за да ги видя, трябваше да имам работа. За щастие, скоро щях да намеря служба, напълно съответстваща на широтата на моите познания. Щях да имам заплата и купони за храна и да навляза в света на възрастните.